

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Capucienenstraat (Maaseik, Limburg)

Projectcode: 2019^E241

Mei-juli 2019

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Bot Bart

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2019

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1.1	Administratieve gegevens	5
1.2	Inleiding	7
1.3	Geplande werken	7
1.4	Gemotiveerd advies.....	10
1.4.1	Advies	11
1.4.2	Afbakening	13
1.4.3	Onderzoeksvragen	13
1.4.4	Methode en Strategie	15
1.4.5	Eindcriteria en uitzonderingsmodaliteiten	17
1.4.6	Competenties	18
1.4.7	Vondsten	18
2	Bibliografie.....	19

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart. (bron: Geopunt)	6
Figuur 2 Het projectgebied weergegeven op de topografische kaart. (bron: Geopunt).....	6
Figuur 3 Vereenvoudigde weergave van de geplande werken. (bron: geopunt)	9
Figuur 4 Voorstel proefsleuven- en putten weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).	13

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....	5
---	---

1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Limburg
	Gemeente	Maaseik
	Deelgemeente	/
	Postcode	3680
	Adres	Capucienenstraat – Loerstraat 3680 Maaseik
	Toponiem	Capucienenstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 249537$ $Y_{\min} = 199363$ $X_{\max} = 249748$ $Y_{\max} = 199510$
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Maaseik, Afdeling 1, Sectie E, nr. 196 m, 196n Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Wouter Van Goidsenhoven (erkend archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Elke Ghyselbrecht (aardkundige) Aaron Willaert (historicus) Bot Bart (erkend archeoloog)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	
f) de naam en het adres van de maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Architektenburo Erik Martens & Partners Heirweg 12 3680 Maaseik	

1.2 Inleiding

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied is gelegen binnen de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Maaseik. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt. De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 8415 m²; de geplande werken hebben betrekking op een oppervlakte die groter is dan 1000 m². Bijgevolg is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

Het onderzoeksterrein is gelegen in Maaseik, in de provincie Limburg. De westzijde van het onderzoeksterrein grenst aan de Loerstraat en de zuidzijde aan de Capucienenstraat. Binnen het plangebied situeert zich vanaf de eerste helft van de 17^e eeuw een Capucijnenklooster- en kerk. De stadskern (Markt) van Maaseik situeert zich ca. 150 meter ten zuidoosten.

Centraal binnen het plangebied situeert zich op heden het gebouwenbestand van een voormalig Capucijnenklooster. Ook aan de zijde van de Loerstraat en de Capucienenstraat is duidelijk bebouwing waar te nemen. Het klooster bestaat uit drie vleugels en een kerk. Centraal situeert zich een vierhoekige binnenkoer. Op heden is een groot deel van het gebouwenbestand onderkelderd.

1.3 Geplande werken

De opdrachtgever plant de sloop van een deel van het gebouwenbestand en de realisatie van een nieuw volume. De bestaande zuidelijke vleugel van het complex zal gesloopt worden. De harmonie van het oorspronkelijke kloostercomplex wordt terug hersteld d.m.v. een nieuw volume dat de oorspronkelijke proporties en vormen van het klooster visualiseert. Het nieuw volume vormt geen letterlijke kopie van de oorspronkelijke zuidvleugel (aangezien er geen fotomateriaal of plannen ter beschikking zijn van de oorspronkelijke toestand), maar vormt een hedendaagse interpretatie waarbij rekening wordt gehouden met de bestaande historische bronnen (zie tekeningen/plannen hierna) en de typologie voor 'Capucijnenkloosters', maar ook met de hedendaagse behoeften en het gebruik van het complex. Het nieuw volume zal functioneren als een ontvangst- en wachtruimte op nivo 0 en als een groene buitenruimte (terras) op nivo 1. De visualisatie van het oorspronkelijke volume wordt uitgevoerd d.m.v. een pergola waar verschillende klimplanten op en rond kunnen groeien. Onder de nieuwbouw wordt een nieuwe kelder voorzien (zie verder). De footprint van deze nieuwbouw valt integraal binnen de zone van het oorspronkelijke gebouw maar is dus beperkter in omvang. De nieuwbouw wordt ingericht door middel van sleuffunderingen tot ca. 1 m diep en een vloerplaat van ca. 41 cm.

Het noordelijk compartiment van het gebouwencomplex wordt tevens afgebroken. De kelders blijven wél behouden. Over de kelders wordt een nieuwe vloer gerealiseerd.

De zone die te slopen is, is hieronder aangeduid met een groene contour. De gecombineerde oppervlakte bedraagt ca. 463 m². In het zuidelijk deel van het projectgebied plant de opdrachtgever de realisatie van een nieuwbouw over een oppervlakte van ca. 292 m².

NIVEAU -1

De funderingen van de kelders worden omwille van stabiliteitsproblemen onderschoeid. Indien er nog bestaande bevloering aanwezig is zal deze gereinigd, herplaatst en hervoegd worden. De dieptes van de voorziene uitdiepingen ter hoogte van zone A zijn weergegeven op onderstaande figuur.

De afkorting VP staat voor vloerplaat, de afkorting FU voor funderingen. De weergegeven dieptes zijn inclusief vloerplaat en onderliggende funderingspakketten en betreffen dus de effectieve uitgraving die nodig zal zijn. De funderingen situeren zich aan de rand van de kelders. Voor de realisatie van de funderingen dient een strook uitgegraven te worden van ca. 40 cm breed. De dieptes zijn te rekenen vanaf het vloerpas van de huidige kelderniveaus. Doel is de kelders tot een nieuw vloerpas van -250 cm-mv te krijgen.

Ter hoogte van de voorziene nieuwbouw zal een volledig nieuwe kelder moeten uitgegraven worden tot een diepte van 329 cm-mv (vloerplaat) en 369 cm-mv (funderingen). De nieuwbouw omvat tevens de realisatie van een nieuwe lift. De liftput die hiertoe dient uitgegraven te worden, zal een diepte hebben van 429 cm-mv en zal een afmeting hebben van 1,70 meter op 1,50 meter. De nieuwe kelder, inclusief liftput betreft een oppervlakte van ca. 236 m². De gecombineerde oppervlakte van de overige uit te diepen kelders (gele zone) bedraagt 345 m².

NIVEAU 0

Ter hoogte van de kerk wordt het bestaande vloerniveau uitgebroken en wordt een nieuwe vloer gerealiseerd. Hiertoe dient een bodemingreep gerekend te worden van 43 cm-mv (inclusief funderingspakketten) over een oppervlakte van ca. 241 m².

Ter hoogte van een aantal niet onderkelderde ruimtes wordt op het gelijkvloers niveau tevens de heraanleg van de vloer voorzien. Deze zones zijn op onderstaande plan in het blauw aangeduid.

BUITENAANLEG

De opdrachtgever plant de realisatie van geschakelde buffer- en infiltratiekamers (communicerende vaten). In totaal worden 6 kamers van 4.190 liter voorzien. Deze staan in verbinding met een nieuw te realiseren rioleringsstelsel dat rondom het gebouw wordt aangelegd. De putten worden aangelegd tot een diepte van 2 m-mv en de riolering worden aangelegd tot een diepte van ca. 70 cm-mv. De zone waar de putten worden voorzien, heeft een oppervlakte van ca. 70 m², buffer meegerekend. Voor de aanleg van de rioleringen dient een sleuf uitgegraven te worden van max. 50 cm breed.

Tevens worden ook 3 nieuwe trappen gerealiseerd. Één bestaande trap wordt herbouwd.

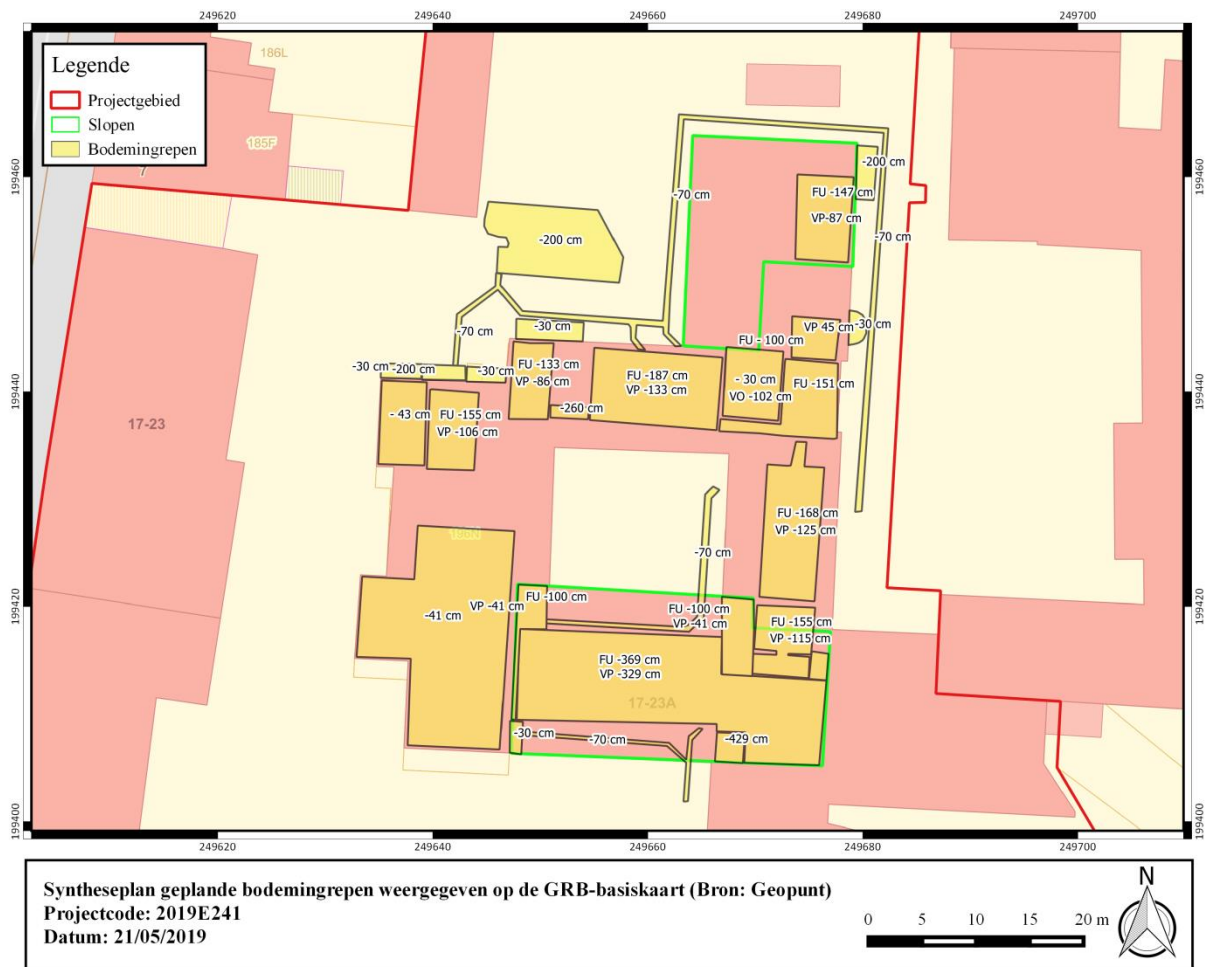
Trap 1 betreft de renovatie en herfundering van een bestaande trap. Hiervoor zal de nieuwe bodemingreep maximaal 30 cm-mv bedragen. Dit over een oppervlakte van ca. 11 m². Trap 2 is nieuw aan te leggen. Hiertoe wordt een bodemingreep voorzien tot 200 cm-mv over een oppervlakte van ca. 7 m². Trap 3 is tevens nieuw te realiseren. Hier wordt over een oppervlakte van ca. 8 m² een bodemingreep voorzien tot 200 cm-mv. Tot slot wordt trap 4

gerealiseerd. Deze aanleg betreft een bodemingreep van 30 cm-mv over een oppervlakte van 4 m².

Tot slot betreft de buitenaanleg de realisatie van twee stroken nieuwe bestrating. Hiertoe wordt over een breedte van 1,50 meter een uitgraving voorzien tot ca. 30 cm-mv. De noordelijke bestrating zal een oppervlakte hebben van ca. 16 m², de zuidelijke bestrating zal een oppervlakte hebben van ca. 6 m².

De gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen (gele zone) bedraagt 1092 m². De zone die te slopen is en die niet samenvalt met de geplande bodemingrepen bedraagt 285 m². De geplande werken hebben dus betrekking op een oppervlakte van 1377 m²

Figuur 3 Vereenvoudigde weergave van de geplande werken. (bron: geopunt)

1.4 Gemotiveerd advies

In deze sectie volgt een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen. Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek. De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is. Na dit gemotiveerd advies volgt het concrete programma van maatregelen voor project Maaseik Capucienenstraat.

1° de volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek:

Alle nuttige en noodzakelijke onderzoeken werden uitgevoerd.

2° de aanwezigheid van een archeologische site:

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan aangetoond worden dat het archeologisch potentieel van het projectgebied heel groot is. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan onderstaande afgeleid worden:

- Het plangebied ligt binnen de historische stadskern van de stad Maaseik. Er kunnen zich archeologische sporen manifesteren vanaf de Romeinse periode.
- Vanaf 1632 bevindt zich het Capucienenklooster binnen het plangebied. In 1796 werd het klooster van Maaseik door de Fransen opgeheven en in 1799 verkocht aan een particulier. Het klooster bleef in het bezit van een particulier tot 1801, waarna het teruggekocht werd ten behoeve van de Capucijnen. In 1814 werd de kloosterkapel heropend en vanuit het klooster te Velp (Noord-Brabant) kwamen opnieuw Capucijnen naar Maaseik. In 1832 werd een hospitaal ingericht en in 1838 werd het klooster aan het Bisdom Luik geschonken. In 1840 vertrokken de Capucijnen uit Maaseik en vestigden de Zusters van Liefde van Tilburg zich in het klooster. Het hospitaal kwam buiten gebruik en werd een klooster. Tevens kwam er een school voor doofstomme en blinde meisjes, het Sint-Anna Instituut. In 1845 werd de zuidvleugel afgebroken en vernieuwd en later kwamen er diverse nieuwe schoolgebouwen rond het kloostercomplex te staan.
- Een schilderij uit 1672 geeft duidelijk het Capucienenklooster weer. Het schilderij toont duidelijk de vierhoekige vorm van het gebouwenbestand en de aanwezigheid van een kapel in het westelijk deel van het complex.

3° de waardering van de archeologische site:

Archeologisch onderzoek op de site zou informatie kunnen geven over de bebouwings- en bewoningshistoriek van het Capucienenklooster. Oudere sporen zijn echter niet uit te sluiten, gaande van de Romeinse periode tot de late middeleeuwen.

4° de impactbepaling:

Indien zich archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied bevinden, zijn deze bedreigd door de geplande werken.

1.4.1 Advies

Rekening houdende met de criteria uit de Code Goede Praktijk (CGP), hoofdstuk 5.2, werd de noodzaak tot verder vooronderzoek afgewogen:

- *Archivalisch onderzoek*: Bijkomend archivalisch onderzoek is in dit stadium van het onderzoek niet van toepassing. Dergelijk onderzoek zou een te grote meerkost betekenen, bovendien is aan de hand van het historisch kaartmateriaal een duidelijk beeld verkregen van het onderzoeksgebied.
- *Landschappelijk bodemonderzoek* Cfr. CGP 7.3: Het landschappelijk bodemonderzoek heeft als doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door een gerichte staalname. Er wordt geadviseerd om geen voorafgaandelijk landschappelijk bodemonderzoek uit te voeren.
- *Geofysisch onderzoek* Cfr. CGP 7.4: Geofysisch onderzoek heeft tot doel om antropogene fenomenen te onderscheiden van natuurlijk sediment of om een morfologische reconstructie van het natuurlijke landschap te maken, door contrasten in elektrische, elektromagnetische en magnetische kenmerken van de ondergrond te meten. In het geval van het projectgebied is deze onderzoeksmethode niet van toepassing.
- *Veldkartering* Cfr. CGP 7.5: Veldkartering heeft tot doel om relevante archeologische indicatoren te zoeken door een visuele inspectie van een terrein. In het geval van het projectgebied is deze onderzoeksmethode niet van toepassing.
- *Verkenkend en waarderend archeologisch booronderzoek* Cfr. CGP 8.4 en 8.5: Het verkennend archeologisch booronderzoek heeft als doel archeologische sites op te sporen door middel van boringen. Het waarderend archeologisch booronderzoek heeft als doel reeds opgespoorde archeologische sites te evalueren door middel van boringen. In het geval van het projectgebied is deze onderzoeksmethode niet van toepassing.
- *Proefsleuven en proefputten* Cfr. CGP. 8.6: Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven.

Gezien de ligging in een stadscontext, waarbij een complexe verticale stratigrafie verwacht wordt, met het voorkomen van puinpakketten, funderingen, vloeren,... in de bodem, is het uitvoeren van een verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefputten/proefsleuven de enige relevante onderzoeksmethode om deze site te onderzoeken. Eerder werd aangetoond dat het archeologisch potentieel van het projectgebied groot is. Een onderzoek met behulp van proefputten en proefsleuven kan duidelijkheid verschaffen omtrent de reële bedreiging van de bouwwerken (inschatting van het archeologisch niveau, de bewaringstoestand van de archeologische resten, de verstoringsgraad binnen het plangebied).

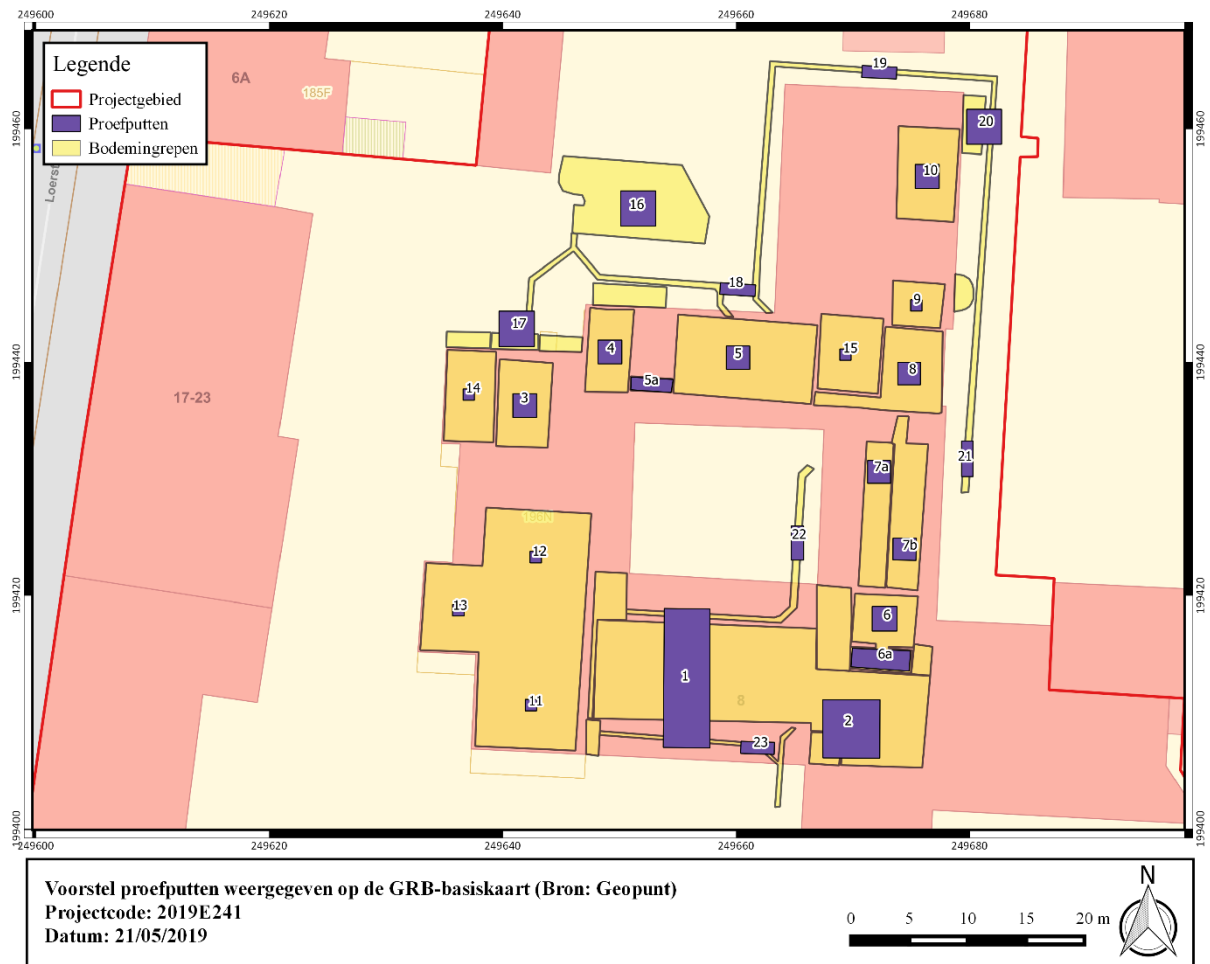

De aanbeveling werd getoetst aan de vier criteria opgenomen in de Code van Goede Praktijk artikel 5.3:

- mogelijk: De uitvoering van het vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel niet mogelijk. Werken kunnen pas uitgevoerd worden na de afbraak van de bestaande bebouwing.
- nuttig: Er zijn geen argumenten om aan te nemen dat het terrein dermate verstoord is dat een prospectie niet zinvol zou zijn. De proefputten/sleuven brengen het archeologisch potentieel van het projectgebied in kaart. Hierop kan een gedegen beslissing genomen worden in functie van een eventueel verder onderzoek.
- schadelijk: Gelet op de aard van de werken, is eventueel aanwezig archeologisch erfgoed bedreigd. Een onderzoek door middel van proefputten/sleuven is, rekening houdende met het groot archeologisch potentieel van het projectgebied, de enige goede manier om een inschatting te maken van het archeologisch bodemarchief.
- noodzakelijk: Eventueel archeologische relictten zijn door de geplande werken bedreigd.

1.4.2 Afbakening

Het advies heeft betrekking op het volledige bedreigde plangebied (ca. 1377 m²). Verspreid over het volledige bedreigde plangebied worden proefputten aangelegd, op enkele strategische plekken. In totaal wordt 112 m² of 8,1 % van het bedreigde plangebied onderzocht. Dit is voldoende om een inschatting te maken van het archeologisch potentieel en om correcte uitspraken te doen omtrent de te nemen maatregelen.

Figuur 4 Voorstel proefsleuven- en putten weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

1.4.3 Onderzoeksvragen

Doel van het onderzoek is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om in situ behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen).

Bij het uitvoeren en uitwerken van de archeologische prospectie moeten minstens volgende vragen beantwoord worden:

- Hoe diep bevindt zich het archeologisch niveau?
- In hoeverre is het plangebied verstoord?
- Hoeveel archeologische niveaus kunnen onderscheiden worden?
- Wat is de aard, omvang, datering, en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?
- Hoe is de opbouw van de chronologie van de aanwezige archeologische resten?
- Wat is de onderlinge samenhang tussen de sporen en structuren?
- Welke specifieke activiteiten hebben binnen het onderzoeksgebied plaatsgevonden?
- Wat zijn de materiële aanwijzingen hiervoor?
- Passen deze in de historische context van de locatie?
- Uit welke periode dateren de vondsten? Kan er een functionele interpretatie aan gegeven worden?
- Wat is de datering en samenstelling van de aangetroffen ophogingslagen?
- Moet er, op basis van de archeologische resten, een vlakdekkend vervolgonderzoek plaatsvinden? Wat is de ruimtelijke afbakening van het vervolgonderzoek? Welke vraagstellingen dienen geformuleerd worden voor een vervolgonderzoek?
- Worden de archeologische resten bedreigd door de geplande werken of bestaat er een mogelijkheid om ze *in situ* te behouden?

Specifieke vragen m.b.t. menselijke begravingen:

- Zijn er menselijke begravingen aanwezig in de proefputten/proefsleuven?
- Hoeveel begravingniveaus kunnen onderscheiden worden?
- In welke periode kunnen de skeletten gedateerd worden?
- Wat zijn de specifieke kenmerken van de begravingen? Bevinden de begravingen zich in volle grond, in een kist, een bekiste grafkuil?, ...
- Zijn er elementen die kunnen wijzen op een begrafenisritueel (bijgiften, positie van het lichaam en ledematen, balseming,...)?
- Wat is het fysieke aspect van eventuele funeraire structuren? (kistvorm- en assemblage, grafkuil, grafkelders, knekelput,...)?
- Zijn er aanwijzingen voor begraving met kledij of een lijkwade?

- Welke post-depositionele processen kunnen worden waargenomen?
- Wat is de bewaringstoestand (preservatie) en de volledigheid van de skeletten en eventueel andere sporen?

Specifieke vraagstelling m.b.t. het klooster/kerk:

- Bevinden zich in de proefputten/sleuven restanten (funderingen, vloerniveaus, werkniveaus) van het klooster en kerk? Uit welke materialen zijn de restanten opgebouwd? Is er sprake van een fasering?
- Zijn er op de diepere niveaus oudere sporen (metaaltijden, romeins, middeleeuwen) waar te nemen? Welke sporencategorieën kunnen onderscheiden worden? Wat is de datering van deze sporen?

1.4.4 Methode en Strategie

Uit het verslag van resultaten kwam naar voor dat verder vooronderzoek met ingreep in de bodem in uitgesteld traject door middel van proefputten/proefsleuven, gezien de ligging van het plangebied in een stedelijke context met een complexe verticale stratigrafie, de meest aangewezen methode is om het plangebied te onderzoeken. De voorziene onderzoeksmethode moet niet uitgevoerd worden indien de geplande werken alsnog niet zullen plaatsvinden.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hieronder beschreven methode dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Specifiek wordt verwezen naar hoofdstukken 8.6.1 en 8.6.3 van de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 3.0). Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling gefundeerd kan beantwoord worden.

Het vooronderzoek met uitgesteld traject impliceert dat:

- de prospectie pas van start kan gaan, na de sloop van het gebouwenbestand. Er dient nadrukkelijk beklemtoond te worden dat aan de sloop duidelijke voorwaarden verbonden zijn. Alle muren die zich binnen de begrenzing van het plangebied situeren, kunnen zonder archeologische begeleiding gesloopt en verwijderd worden tot op het niveau van het huidig straatniveau. De funderingen onder het straatniveau worden niet verwijderd of op andere manieren gemanipuleerd. Hetzelfde geldt voor eventueel aanwezige kelders, citernes of andere ondergrondse structuren, die nu niet gekend zijn en aan het licht zouden komen bij de afbraak. Verder moet op dergelijke manier te werk worden gegaan dat het vrijgekomen terrein niet of in zeer beperkte mate betreden wordt door zwaar materieel als dumpers en graaf- en breekmachines.
- Indien blijkt dat de resultaten van het vooronderzoek van die aard zijn dat er in een volgende fase een (gedeeltelijke) vlakdekkende opgraving uitgevoerd moet worden, kunnen er geen bouwactiviteiten kunnen plaatsvinden voor het archeologisch onderzoek volledig afgerond is.

De proefputten/proefsleuven worden ingeplant rekening houdend met de wetenschappelijke vraagstelling en de huidige bebouwing. Volgende configuratie wordt voorgesteld:

Zone geplande nieuwbouw en kelders:

Proefputten 1 en 2: deze proefputten bevinden zich ter hoogte van de geplande nieuwbouw. Proefput 1 (12mx4m) wordt opgegraven tot op -3,69m t.o.v. het vloerniveau. Proefput 2 (5mx5m) bevindt zich deels ter hoogte van de geplande liftput. Deze proefput wordt opgegraven tot op een diepte van -4,29m t.o.v. het huidige vloerniveau/

Proefputten 3 t.e.m. 10: deze putten bevinden zich ter hoogte van de kelders. Alle proefputten meten 2mx2m uitgezonderd proefput 9 (1mx1m), proefput 5a (volledige ruimte) en proefput 6a (volledige ruimte). De proefputten worden stratigrafisch opgegraven tot op verstoringsdiepte:

- Proefput 3: -1,55m/vloer kelder
- Proefput 4: -1,33m/vloer kelder
- Proefput 5: -1,87m/vloer kelder
- Proefput 5a: -2,3m/vloer kelder
- Proefput 6: -1,15m/vloer kelder
- Proefput 6a: -1,15m/vloer kelder
- Proefput 7a: -2,08m/vloer kelder
- Proefput 7b: -1,68m/vloer kelder
- Proefput 8: -1,51m/vloer kelder
- Proefput 9: -1m/vloer kelder
- Proefput 10: -1,47m/vloer kelder

Zone kerk, nieuwe vloer:

- Proefputten 11 t.e.m. 13: drie proefputten worden aangelegd ter hoogte van de geplande nieuwe kerkvloer. De proefputten meten elk 1mx1m. De putten worden stratigrafisch opgegraven tot op verstoringsniveau, dit is 41cm onder het huidige vloerniveau. **Één proefput moet uitgegraven worden tot op het niveau waar zich skeletten bevinden. Dit heeft als doel het niveau van begraving te bepalen in functie van de geplande werken.**
- Proefputten 14 en 15: twee proefputten (elk 1mx1m) worden voorzien ter hoogte van de uitgraving van de niet-onderkelderde ruimtes. De putten worden stratigrafisch opgegraven tot op verstoringsniveau, dit is respectievelijk 43 en 30cm onder het huidige vloerniveau.

Zone aanleg riolering/putten:

- Proefputten 16, 17 en 20: De proefputten (2mx2m) bevinden zich ter hoogte van de dieper uit te graven zones (trap of septische/hemelwaterput). De proefputten worden

stratigrafisch opgegraven tot op -2m diepte.

- Sleuven 18, 19, 21, 22 en 23: De sleuven (3mx1m) bevinden zich ter hoogte van de geplande riolering. De sleuven worden stratigrafisch opgegraven tot op verstoringsniveau, dit is -70cm onder het huidige maaiveld.

Indien de onderzoeksvragen op basis van bovenstaande puttenplan niet afdoende kunnen beantwoord worden, dan kan de uitvoerende erkende archeoloog er tijdens het veldonderzoek voor opteren om extra proefputten of proefsleuven aan te leggen, of de bestaande werkputten uit te breiden, om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen.

Indien blijkt dat er zich zwaar verstoorde zones bevinden binnen het plangebied (bvb. bij het uitdiepen van enkele kelders), zones waar geen archeologische niveaus zitten of waar de archeologische niveaus niet beschadigd kunnen worden, kan de veldwerkleider kiezen om enkele proefputten niet aan te leggen. Deze keuze moet grondig gemotiveerd worden in het verslag van resultaten.

In elke proefput/sleuf wordt de volledige stratigrafische sequentie onderzocht tot op verstoringsdiepte. Het aantal vlakken en de aanlegdieptes worden tijdens het veldwerk bepaald door de veldwerkleider. In het geval van diep uitgegraven contexten (bvb. waterputten) worden de uitgravingsdieptes aan de hand van boringen achterhaald. Bij het aantreffen van resten van ambachtelijke activiteiten moet indien nodig een specialist geraadpleegd worden. Een selectie van het sporenbestand moet onderzocht worden om uitspraken te kunnen doen in functie van een vervolgonderzoek. De kwetsbare sporen worden afgedekt. In elke proefput worden minstens twee profielwanden geregistreerd in functie van de stratigrafische opbouw.

Elk vlak (zowel in de proefsleuf als de proefput) wordt gecontroleerd op de aanwezigheid van metalen voorwerpen met behulp van een metaaldetector. De geldende veiligheidsvoorschriften worden ten allen tijde gerespecteerd. Zo moet de omvang van de proefput zich evenredig verhouden tot de diepte van het aanlegvlak.

Indien er menselijke resten worden aangetroffen tijdens het onderzoek moet een fysisch antropoloog ingeschakeld worden om de resten te onderzoeken en deze specifieke werkzaamheden te begeleiden.

Uitvoerend personeel die werkzaamheden uitvoeren in de nabije omgeving van een draaiende graafmachine moeten visueel duidelijk herkenbaar zijn zoals gebruikelijk.

1.4.5 Eindcriteria en uitzonderingsmodaliteiten

De prospectie wordt als succesvol beschouwd, indien alle waargenomen archeologische sporen op een wetenschappelijke wijze onderzocht zijn, er een beargumenteerd antwoord op de onderzoeksvragen geformuleerd kan worden en het eindrapport wordt opgeleverd.

De uitvoering van de opgraving gebeurt volgens de Code van Goede Praktijk, eventueel aangevuld met bijkomende maatregelen indien de sporen en/of vondsten daartoe aanleiding geven. Deze eventuele maatregelen worden bepaald door de erkend archeoloog.

1.4.6 Competenties

Het veldwerkteam bestaat minimaal uit:

- een veldwerkleider (onder auspiciën van een erkend archeoloog), deze veldwerkleider beschikt over voldoende ervaring in stedelijke contexten (meer bepaald opgravingen in kloosters en kerken) in Vlaanderen en heeft bij voorkeur een goede kennis van de (post) middeleeuwse periode. Minimaal heeft hij/zij 4 jaar opgravingservaring op stedelijke contexten, aangetoond via CV en dient hij/zij minimaal 5 opgravingen te hebben uitgevoerd in kloosters en/of kerken.
- één assistent-archeoloog, hij/zij heeft minstens 1 jaar opgravingservaring op stedelijke contexten, aangetoond via CV.
- Een fysisch antropoloog dient afroepbaar te zijn.

Voor de begeleiding van de opdracht dient de veldwerkleider zich te laten ondersteunen door één of meerdere specialisten en regiodeskundigen, die hem bijstaan bij de uitvoering van de prospectie indien deze expertise intern niet beschikbaar is. Deze specialist beschikt over een aantoonbare en ruime ervaring met stadskernonderzoek in het algemeen en binnen de stad Maaseik in het bijzonder.

Het projectteam wordt daarenboven bijgestaan door een aardkundige die minstens 1/5 van de duur van het veldwerk op het terrein aanwezig is. De aardkundige ondersteunt de archeologen bij de analyse van de bodemkundige/landschappelijke context en bij de interpretatie van sporen en structuren.

1.4.7 Vondsten

Conservatie en overdracht van het archeologisch ensemble gebeurt na afloop van het onderzoek conform aan de artikels 5.2.1, 5.2.2 en 5.2.3 van het Onroerend Erfgoeddecreet. Bij de start van de opgraving worden door de erkende archeoloog en de initiatiefnemer duidelijke afspraken gemaakt met betrekking tot de overdracht van het archeologisch ensemble bij de eigenaar en het erkende onroerend erfgoeddepot of andere bewaarder van het archeologisch ensemble. Na het beëindigen van de verwerking en het opleveren van de eindrapportage vindt de overdracht van de vondsten plaats.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

